

Konseptvalgutredninger for byområder–Hva har vi lært?

Konferanse om Bærekraftig mobilitetsplanlegging
Oslo, 9. april 2015
Tanja Loftsgarden, Vegdirektoratet

Agenda

- ✓ Kort om KVVU
 - Formål og prosess
- ✓ KVVU for byområder
 - Status og hovedtrekk
- ✓ Erfaringer med KVVU-arbeidet
 - Erfaringer og utfordringer
 - Behov for forbedringer?

KVU: Formål og prosess

Konseptvalgutredning - KVV

Ikke en plan, men en **faglig statlig utredning** i tidlig fase

- ✦ En **utredning** om transportsystem for et byområde, en lengre strekning eller et stort prosjekt (større enn 750 mill. kr)
- ✦ En utredning **før planlegging** etter plan- og bygningsloven (kommunedelplan, reguleringsplan)
- ✦ Analyse som vurderer ulike prinsipielle måter (**konsepter**) som løser transportbehovet og andre samfunnsbehov
- ✦ Skal **kvalitetssikres** av eksterne (KS1)

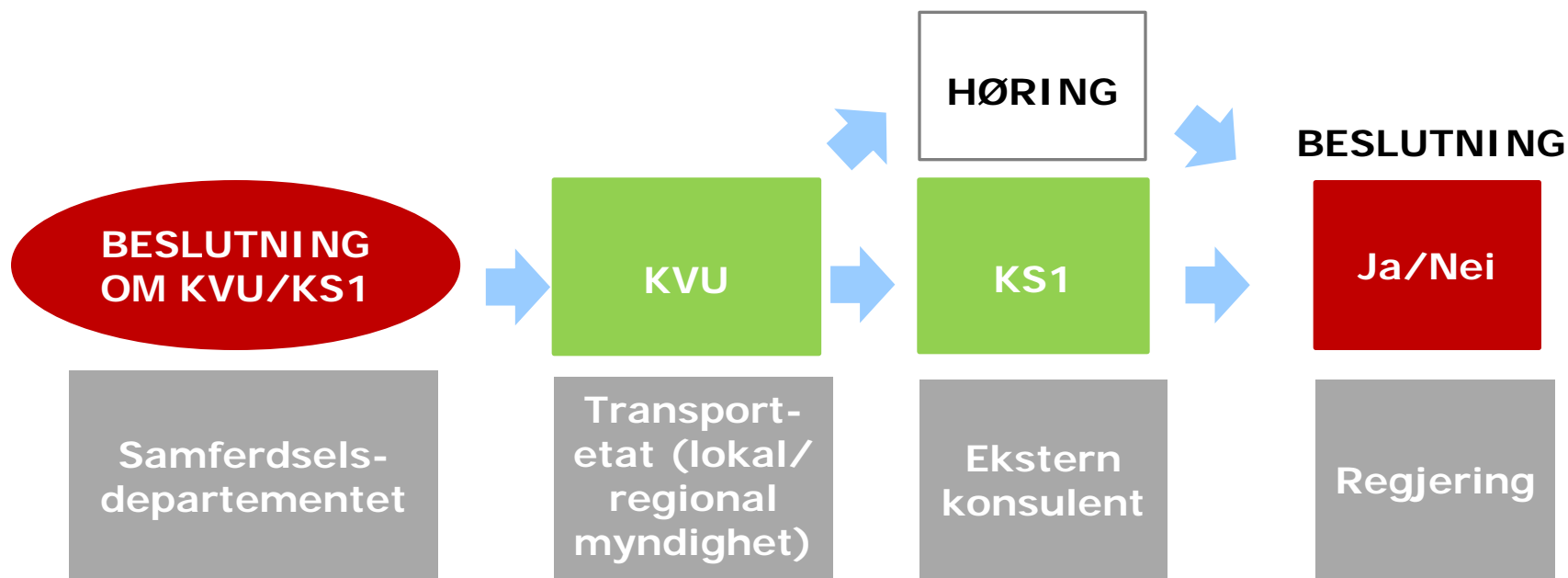
Hvorfor KVU/KS1?

Staten ønsker:

- bedre styring på store prosjekter
- å styre ressursbruken på planlegging
- mer strategiske vurderinger i tidlig planfase
- mer helhetlig utvikling av transportnett

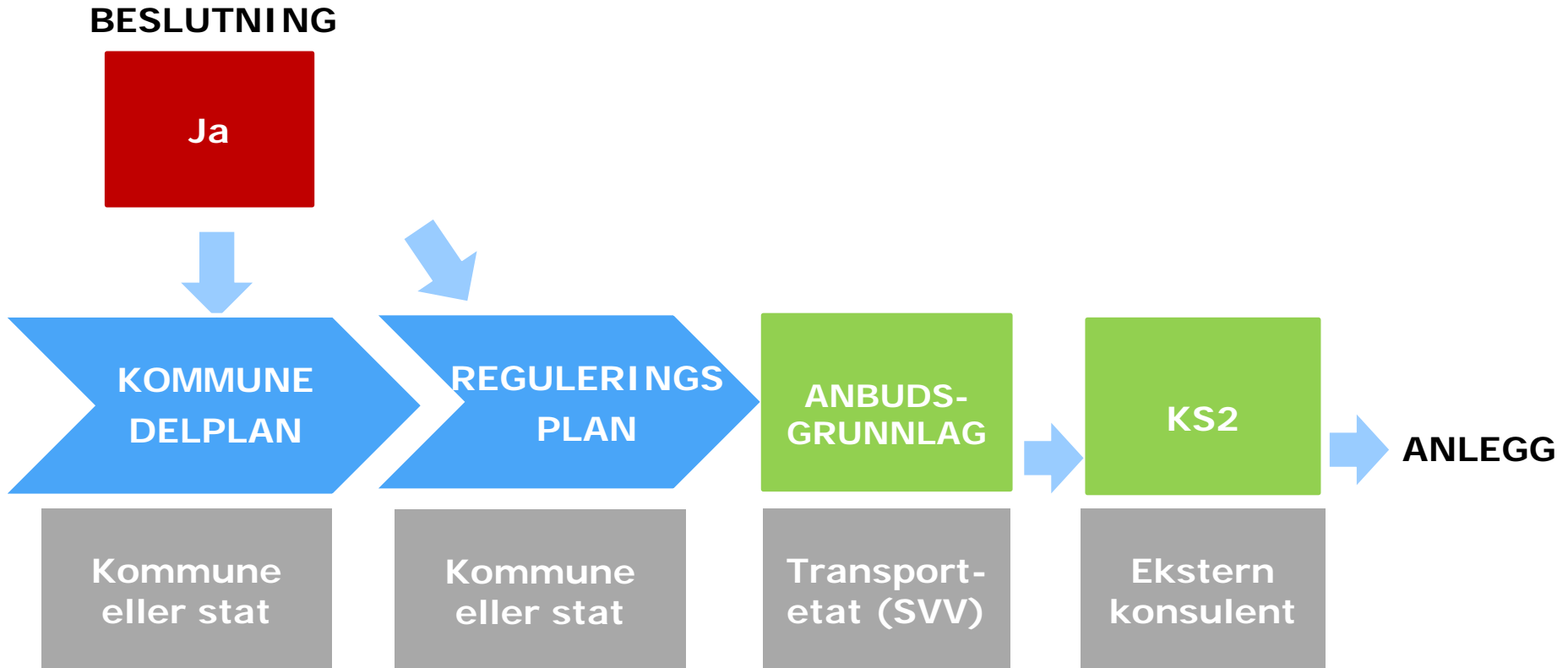
- Prioritering av prosjekter skjer som tidligere i NTP og årlige budsjetter

Prosessen

- Faglig utredning, politiske prosesser: krever godt samarbeid mellom aktørene

Videre planlegging etter PBL

- KVU gir grunnlag for videre planlegging, men resulterer ikke nødvendigvis i statlige investeringer i NTP

Konsepter

- ✓ Bruk av (prinsipielt ulike og realistiske) konsepter, ikke alternativer
- ✓ Ulike typer konsepter kan være
 - Korridorer
 - Transportmiddel
 - Veg, jernbane, buss, sykkel, gange, båt, ferge
 - Fysisk løsning
 - Vegstandard, bru, tunnel
 - System
 - Ringveg, omkjøringsveg, indre trase osv
 - Strategi (finansiering, rekkefølge, restriksjoner)
- ✓ KVVU kan inneholde elementer fra flere typer av konsepter

KVU for byområder

KVU for byområder

- Behov for strategiske vurderinger av transportsystemet og andre samfunnsbehov i byområdene
- By-KVU'ene er viktige
 - Synligjør ulike utfordringer og behov i byområdene
 - Økt forståelse for kompleksiteten i byområdenes transportsystem
 - Viktig grunnlag for videre arbeid med bypakker og prioriteringer i NTP (hvordan møte transportutfordringene, bruk av virkemidler og tiltak)

Status KVVU for byområder

Byområde	Dokument	Ferdig KVVU/KS1	Behandlet av regjering
Trondheim	KVVU for Sluppen	2008/2008	2009
Trondheimsområdet	Miljøpakke 1 * Miljøpakke 2 *	2008/unntatt KS1 2012/unntatt KS1	2009 2013
Tromsø	KVVU	2010/2011	2011
Harstad	Rv 83 Harstad (KVVU)	2011/2011	2011
Oslo-regionen	Oslopakke 3 Revidert Oslopakke 3	2007/2008 2011/2012	2009 2012
Kristiansand-regionen	KVVU	2011/2012	2012
Nedre Glomma	KVVU	2010/2011	2012
Grenland	KVVU	2010/2011	2012
Bodø	Rv. 80 Løding-Bodø sentrum (KVVU)	2011/2011	2012
Nord-Jæren	KVVU	2012/2012	2013
Bergensområdet	KVVU	2011/2012	2013
Moss/Rygge	KVVU	2012/2013	2015
Buskerudbyen	KVVU	2013/2014	(ikke ferdig behandlet)
Tønsberg	KVVU	2013/2014	(ikke ferdig behandlet)
Ålesund	KVVU	2013/2014	(ikke ferdig behandlet)
Hønefoss	KVVU	Pågår	

* Tilleggsutredning, ikke fullstendig KVVU

Fellestrekk for KVVU'ene

- ✓ Mål i byområdene
 - Redusere biltrafikken, dempe trafikkvekst (balansert kapasitet), legge til rette for sykkel, bedre kollektivtransport m.v
- ✓ Anbefales ofte et kombinert konsept
 - Tiltak for bedre kollektivtransport
 - Sammenhengende G/S-vegnett
 - Restriktive tiltak for biltrafikken
 - Bompengefinansiering
 - Flere større veitiltak

Erfaringer med KVU for byområder

- Breder forankring av statlige interesser inn i byenes arbeide med bypakker
- Viktig prosess mellom stat/kommune/fylke om beslutninger i byområdene (modning før endelig beslutning)
- Viktig læringsarena for lokale myndigheter ift byområdenes utfordringer og løsninger

Erfaringer med KVVU- arbeidet

Erfaringer

- ✓ KVVU-arbeidet har gitt større innflytelse fra regjering/departement i tidlige fase
- ✓ Prosessen gir grunnlag for bedre forståelse og forankring
 - Større konsensus blant ulike aktører
 - Reduserer konfliktnivå i videre planlegging (konsept er valt)
- ✓ Behovsanalysen synliggjør **egentlig behov** for prosjektene og tydeliggjør **konkrete mål** for byområdene

Erfaringer forts.

- Større bevissthet om realisme i ulike alternativ (avklare forventning om lokale/regionale behov)
- Nytenkning ift alternative måter å løse behovet
 - Utfordrer «etablerte sannheter»
 - Synliggjør nye og flere løsninger/muligheter
 - Tydeliggjør effekt av sammensatt virkemiddelbruk
- Totalt sett gir KVVU-arbeidet bedre grunnlag for beslutninger, valg av konsept og prioriteringer

Utfordringer med KVVU

- ✓ Staten legger premiss for videre planlegging
 - Utfordrende ift samarbeid mellom stat, lokal/regional myndighet
 - Viktig med involvering og respekt for lokale vurderinger
- ✓ Omfattende metodikk som forsinker/forlenger planprosessene?
- ✓ By-KVVU er komplekse og sammensatte
 - Vanskelig å definere ett prosjektutløsende behov
 - Utfordrende forhold mellom KVVU/KS1 og metodebruk

Utfordringer med KVVU forts.

▸ Begrensinger i metodebruken

- Prissatte konsekvenser kommer stort sett best ut ift mer miljøvennlig transport (størst trafikantnytte for bil)
- Transportmodellene synligjør i hovedsak effekt av veginvesteringer
 - Satsing på G/S og kollektivtransport fanges dårlig opp i modellen/beregningene
- Kan føre til at resultat fra nytte/kostnadsanalysene er i konflikt med samfunnsmålene
- Gir behov for en mer balansert avveining mellom samfunnsøkonomi og mål

Tanker om videre KVU- arbeid

Metodikk

- Byområdene er komplekse
 - Behov for mer strategiske og overordnede vurderinger
 - Kan være utfordrende ift. dagens metodikk
- I KVVU-arbeidet bør det derfor legges vekt på:
 - Synliggjøre og vurdere alle relevante forhold (ikke kun prissatte konsekvenser, trafikanntnytte)
 - Videreutvikle/forbedre modellverktøyet
 - Anbefale konsept som er en balansert avveining mellom måloppnåelse og samfunnsøkonomi

Prosess og medvirkning

- ✓ **Prosess og medvirkning er viktig**
 - Få kunnskap om lokale forhold/behov
 - Økt forståelse for ulike utfordringer og behov
 - Redusere konfliktnivå, og sikre større forankring av valt konsept
 - Modning av vanskelige beslutninger og sikre gjennomføring
- ✓ **Skaper forventninger til videre prosess**
 - Viktig å være tydelig på rolle (*innspill* til planlegging, *ikke avgjørende* for beslutning/resultat)
 - Særlig utfordrende ift KVVU for byområder som er svært komplekse og skal løse ulike behov i byene

Mer kunnskap og erfaringsutveksling

- Behov for å drøfte erfaringer med KVVU-arbeidet
 - Hvordan koordinere gode prosesser?
 - Hvordan skape forståelse for ulike behov?
 - Hvordan forankre (vanskelige) beslutninger?
- Nettverk for KVVU-drøftinger
 - Kunnskapsutveksling i transportetatene (SVV, JBV)
 - Behov for en bredere arena for utveksling av erfaringer?

Takk for oppmerksomheten!

tanja.loftsgarden@vegvesen.no